

În schimb, grandiosul spectacol prezentat de Opera Comică din Berlin, cu opera *Ascensiunea și decăderea orașului Mahagonny* de Bertolt Brecht și Kurt Weill, în regia lui Joachim Herz și în decorurile fastuoase ale lui Reinhart Zimmermann, se impune ca o realizare modernă, de teatru total. Ample scene de mase, cîntate și dansate, cu actori multilateral pregătiți, în care imaginea vizuală, strălucitor multicoloră (impresia de Kitsch, inevitabilă, cred că făcea parte din intenția realizatorilor), exprimă profunzimea desfătărilor oferite de miraculosul oraș tentacular, în drumul său, ireversibil, spre criză, spre fascism. Finalul, care aducea în sală, în loji, polițiști din vremea tristei amintiri, concomitent cu apariția lui Hitler la tribună, îți dădea fiori de gheață...

Exemplul cel mai grăitor de valorificare creatoare a moștenirii brechtiene l-a prezentat Teatrul „Taganka” din Moscova, cu două spectacole: *Omul cel bun din St-Ciuan* de Brecht și *Mama* după Gorki, versiune a teatrului condus de celebrul Iurii Liubimov, realizată în stil brechtian. *Omul cel bun* (care se joacă de zece ani) este conceput ca un spectacol de cabaret, de tip „teatru în teatru”, în care o trupă de actori itineranți, după o prezentare cîntată și ritmată, compune, la vedere, reprezentația, plină de umor și ironie: cu cei trei zei înfățișați ca trei domni inspectori, birocrați și nătîngi, cu personaje puternic caracterizate, cu o Șen-De-Șui-Ta (Zinaida Slavina) excelentă, dramatică, sensibilă, patetică, în cel mai autentic mod stanislavskian, de trăire pasionată a rolului. Iată, așadar, sinteza creatoare a celor două metode, care păreau ireconcilia-

bile, într-un spectacol de mare efect la public și de incontestabilă forță militantă.

Mama, în versiune scenică de Iurii Liubimov și Boris Glagolin, este un tulburător spectacol, în care aceeași Zinaida Slavina apare în rolul titular. Ansamblul are o disciplină desăvîrșită, sugerînd, prin mișcare și prin compoziția grupurilor, întreaga ambianță social-politică a Rusiei țariste, în preajma Revoluției. Luminile, manevrate cu o dexteritate specifică acestui teatru, construiesc și reconstruiesc spațiul scenic, scoțînd din umbră personaje, grupuri, obiecte. Armata, mereu prezentă în două coloane în marș, sugerează forța opritoare a regimului țarist și încadrează întîmplările, care se succed ca o povestire a mamei, povestire adresată publicului, într-un registru tragic și cu o relevantă forță politică-agitatorie. A fost una dintre serile cele mai bogate ale acestui „Dialog Brecht 1978”.

„Dialogul” s-a încheiat cu un admirabil recital al proteicului Ekkehard Schall. Subtitlul *Vom Lachen über die Welt, zum Leben mit der Welt — De la risul pe socoteala lumii, la viața împreună cu lumea*, s-a desfășurat un recital compus din versuri, cîntece, songuri brechtiene, pe o tematică extrem de diversă, de la cîntecul de dragoste, ușor parodiat, pînă la tragica povestea luptătorilor ilegaliști, cîntecul agitatoric, politic, de condamnare a fascismului și de afirmare a idealurilor comuniste. Acest uimitor recital-spectacol a dovedit, emoționînd și aducînd la unison întreaga sală, plină de oameni de teatru veniți din toate colțurile lumii, că Bertolt Brecht este un autor de cea mai vie și ardentă actualitate.

NOTE

Ediții facsimilate

De mare utilitate documentară s-au vădit a fi cele două ediții facsimilate apărute în Editura „Minerva”, ediții ale unor prestigioase periodice, greu de consultat, datorită gradului de uzură, chiar la Biblioteca Academiei. Este vorba de facsimilarea revistelor „Alăuta Românească” (1837—1838), ediție, glosar și indice de Cornelia Oprișanu, Prefață de Al. Andriescu, 1970; și de „Dacia literară” (1840), studiu introductiv și ediție de Maria Platon, 1972. Prin procedeul transliterației, pagina facsimilată a primit, în

paralel, textul, în caractere latine. Repere istoriografice au însoțit fiecare pagină facsimilată a istoricelor reviste. Cele două ediții stau, așadar, ca model.

Model și istoricilor de teatru. Prima noastră publicație de teatru, îngrijită de I. Heliade Rădulescu, ar trebui grabnic facsimilată, într-o ediție lucrată după toate normele științifice. „Gazeta Teatrului Național”, apărută la București, o dată pe lună, de la 1 noiembrie 1835 pînă în decembrie 1836 (cu întrerupere în ianuarie, februarie și martie 1836), însumează 13 numere. Ea apare ca organ teoretic al „Societății filarmonice” și

are colaboratori pe cîțiva cîtori ai teatrului muntean — I. Heliade Rădulescu, C. Aristia, Barbu Catargiu. S-au tipărit cîte 1000 de exemplare din fiecare număr. Erau doar 60 de abonamente, restul, împărțindu-se gratuit! Dar cîte nu s-ar putea spune despre epocă și despre climatul fertil al „Filarmonicii”, într-o mult dorită ediție facsimilată a revistei? Revista, care anunța, cu entuziasmul propriu pașoptiștilor, în nr. 3 din 1836, că „în vreme de un an, limba românească a dobîndit peste 40 de bucăți dramatice”, merită cu prisosință a doua lumină a tiparului.

I. N.